

SÜRDÜRÜLEBİLİR İHRACAT ARTIŞININ SAĞLANMASI RAPORU

1- Borsamızın ihracaatın geliştirilmesi için alınabilecek önlemler ve destekler konusunda görüşleri ise ;

A) Dünya ticaretinde son derece hızlı ve ani gelişmeler yaşanmaktadır. Bu nedenle Türkiye’de de bu gelişmeleri yakından izleyen ve genel manada küreselleşme olgusunu dikkate alması gereken, pratik, hareket kabiliyeti yüksek bürokrasiye sahip, çok başlı olmayan bir teşvik politikasının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır

B) Teşvik mevzuatının ve başvuru işlemlerinin daha basit, sade, net ve kolay anlaşılır hale getirilmesi zaruridir. Mevzuatının karmaşıklığı, dağınıklığı, çok sık değişiklikler yapılması, hukuksal normların açık ve anlaşılır olmaması, denetim mekanizmasının işletilmemesi, taşrada yeterince anlaşılabilmesi veya anlatılamaması, yapılan değişikliklerin ilgili firmalarca öğrenilmesinin gecikmesi vb. nedenlerden ötürü teşvik uygulamaları zaman içinde amacından sapmış ve çeşitli olumsuzluklara konu olmuştur. Bu konu da beraberinde ihracatçı işletmenin izlediği stratejiyi ve zor şartlarda elde ettiği avantajları yok etmektedir. Bu olumsuz durumun sonlandırılabilmesi için öncelikle, Türkiye’de ülkemizin gerçeklerini yansıtan pratik ve etkin bir dış ticaret ve yenilikçi bir ihracat politikası belirlenmesi ve Türkiye’de Uygulanmakta Olan İhracat Teşviklerinin, gerekli mekanizmalar ile uygulamaya konulması, ihracatın geliştirilmesine ve desteklenmesine yönelik uygulamalara ilişkin yetki dağınıklığının bir an önce ortadan kaldırılması gerekmektedir.

C) Ayrıca, ülkemizde garip bir şekilde teşviklerle ilgili olarak, çok sayıda kamu kuruluşu görev yapmaktadır. Bunların sorumluluk alanı da yeterince belli değildir. Buna bağlı olarak, aşırı derecede mevzuat karışıklığı yaşanmakta ve uygulamalar yeterince hızlı yapılamamaktadır. Uygulamacı kuruluşlar arasındaki koordinasyon eksikliği giderilerek sadeleşme sağlanmalı, mümkün olduğunca az kuruluş tarafından uygulanan destekleme düzenine geçilmelidir. Böylece, mevcut ihracata yönelik teşvik uygulamalarında yaşanan bürokratik işlemlerin en aza indirilmesi sağlanacak ve bu yardımlarda başta KOBİ’ler olmak üzere daha fazla sayıda işletmenin faydalanması sağlanabilecektir.

D) Özellikle taşrada işletmelerin büyük bir kısmı uzman personel yetersizliği nedeniyle ihracat teşviklerinden yararlanamamaktadırlar. Çoğunlukla KOBİ niteliğinde olan ve uzman personel istihdamındaki yetersizlik nedeniyle ihracat teşviklerinden yararlanamayan bu işletmelerin, uzman personele ve etkin bir yönetim yapısına sahip olabilmeleri için, ihracat işlemlerinde uzman personel ve istihdamına yönelik olarak, ihracata yönelik kuruluşlar tarafından işletmelere danışmanlık-egitim hizmetlerinin verilmesi ve ayrıca ihracata yönelik devlet yardımları kapsamında olan eğitim ve istihdam yardımlarının daha etkin hale getirilmesi gerekmektedir.

E) İhracatla ilgili kuruluşların, özellikle ihracat konusunda örgütlenmiş olan ihracatçı birliklerinin ihracat ve ihracat teşvikleri konusunda mutlaka ve özellikle taşrada etkin bir

şekilde yapacakları seminer/eğitim programları, ihracat teşviklerinden daha fazla sayıda işletmenin yararlanmasını sağlayacaktır.

F) Genellikle işletmelerin yararlandığı ihracat teşvik türleri çok sınırlı olup, özellikle ihracat performansına göre verilen tarımsal ürünlerde ihracat idelerinden yararlanılmakla birlikte, bunun yanında imalatçı firmalara dünya piyasa fiyatlarından hammadde temini imkanı sağlayan dahilde işleme rejiminin de kullanımının son yıllarda önemli oranda artmıştır. İşletmelerin daha çok imalatçı firmalara yönelik olarak verilen diğer devlet yardımları türlerinden de yararlanılabildiğini sağlayabilmek için, yararlanabilme prosedürlerinde yer alan karşı ülkelerdeki bürokrasinin azaltılmaya çalışılması ve bu kapsamda örneğin; karşı ülkelerden(Örneğin Rusya. Bu ülkenin ihracatta gösterdiği ayrıntılı belge isteme. Noktasına kadar inceleme ve çıkardığı güçlüklerin önüne geçilmelidir.) çok zor şartlarda temin edilmesi gereken her belge yerine, yerinde denetim mekanizması sisteminin getirilmesi, bunun için de o ülkelerde bulunan yurtdışı teşkilatının (Ticari Müşavirlik/Ataşelik gibi) etkin bir şekilde organize edilerek görevlendirilmesi, bürokratik işlemlerde büyük bir rahatlama sağlayacağı gibi kullanım oranını da artıracaktır.

G) İhracat teşviklerinin çeşitli kriterlere göre seçilmiş sektör ve bölgelere gelişmişlik düzeyi dikkate alınarak farklı oranlarda verilmesi gerekmektedir.

H) İhracata sağlanan teşvikler, üretim ve pazarlama aşamasında ve sürekli gelişmeyi tetikleyecek nitelikte olmalıdır. Teşvikler, işletmelerin; üretim, kalite ve standartlarını artırıcı, markalaşmayı teşvik edici, ürün geliştirmeye yönelik taleplerini karşılayıcı, Ar-Ge ve eğitim faaliyetlerini destekleyici, katma değeri yüksek üretime yönlendirici, istihdam yaratmalarını özendirici ve girdi maliyetlerini azaltıcı olmalıdır.

I) İhracat aşamasında, ihracatçı işletmelere mali destek sağlayan teşvikler verilmelidir. Türkiye’de bu işlevi devlet desteği ile kurulan Türk Eximbank yerine getirmekte, ihracatçı; kısa, orta ve uzun vadeli krediler ile, ihracat kredi sigortası ve garanti programlarıyla desteklemektedir. Türk Eximbank’ın bugünkü faaliyetleri kaynak yetersizliğinden dolayı amacına ulaşmamaktadır. Bu nedenle, Türk Eximbank’ın kaynaklarının artırılması ve diğer özel bankaların da ihracata yönelik finansman sağlamada aktif görev üstlenmesi gerekmektedir.

i) İhracatçı firmaların en önemli sorunlarından birisi enerji maliyetlerinin yüksekliğidir. Bu konuda mutlaka sektörü destekleyici kararlar alınmalı ve uygulanmalıdır.

j) Taşrada ihracat yapan firmalar, Gümrük işlemlerinde büyük güçlük yaşamaktadır. Gümrük elektronik alt yapısı yetersizdir.Sistem çalışmamaktadır.